

**ЦИФРОВІ КОМПЛЕКСИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ**

Дистанційне навчання вже стало невід’ємною складовою сучасних освітніх реалій. Сучасні технології дозволяють отримувати знання освітнього процесу на будь якій відстані, незалежно від свого місцеперебування. Перехід від традиційного навчання до комп’ютеризованої освіти вимагає нових підходів у викладанні, і тому з’являється необхідність у розробці електронних навчальних комплексів, покликаних узагальнити, систематизувати і наочно представити використану в навчальному процесі інформацію [3].

Із кожним днем інформаційні технології стають потужним засобом навчання, вони забезпечують впровадження в практику програмно-педагогічних розробок, спрямованих на інтенсифікацію навчального процесу, вдосконалення форм і методів організації навчання.

Таблиця 1

Особливості розвитку дистанційного навчання країн світу

Країна	Особливості дистанційного навчання
США	Дистанційне навчання є багаторівневим, що розвивається як на загальнонаціональному рівні, так і на рівні штату, корпорації, університету, коледжу. На загальнонаціональному рівні телебачення США транслює програми навчання для дорослих, взаємодіючи з 1500 коледжами та місцевими станціями TV, пропонуючи курси в різних областях науки, бізнесу, управління тощо.
Велика Британія	Для онлайн-навчання широко використовують віртуальне навчальне середовище Canvas, яке прийшло на зміну платформі WebLearn. Відповідно до того, який курс вивчають студенти, середовище Canvas використовують для отримання доступу до матеріалів курсу, завдань для самостійної роботи або контрольних запитань, відгуку/оцінки про виконане завдання, обговорення та співпрацю з іншими студентами чи викладачами, доступу до онлайн-колекцій бібліотечних ресурсів.
Німеччина	В системі освіти існує поширена практика збереження методичних матеріалів, відеолекцій, презентацій та будь-яких інших матеріалів на онлайн платформах (наприклад, відкрита онлайн система управління освітою ILIAS Співпраця та живе спілкування між викладачами та студентами при дистанційній роботі в умовах карантину забезпечується електронною поштою, месенджерами, блогами, вікі та соціальними медіа.
Франція	Для проведення занять у віртуальному режимі більшість викладачів Франції використовували програмне забезпечення Zoom через його зручність у користуванні. Крім того, навчальний процес забезпечувався за допомогою PDF-матеріалів курсів, відеолекцій та онлайн-чатів. Національний центр дистанційної освіти CNED є офіційною організацією Міністерства національної освіти Франції і майже повністю відповідає критеріям «відкритого університету» завдяки масштабності своєї діяльності. CNED фокусується на розробці дистанційних навчальних засобів та надає онлайн-освіту майже чверті мільйона здобувачів за допомогою близько 250 онлайн-курсів усіх рівнів, від шкільної до вищої та професійної освіти
Індія та країни Африки	Характеризуються швидкими темпами зростання ринків дистанційної освіти (оскільки попит на послуги вищої освіти в цих країнах щороку зростає, а наявна інфраструктура все ще не дозволяє задовольнити зростаючий попит); зокрема 25% студентів Індії навчаються дистанційно в національних закладах освіти; незважаючи на постійне зростання попиту на вищу освіту, лише 45% африканців отримують вищу освіту.

Джерело: інформація із електронного ресурсу [2]

Варто розуміти, що дистанційне навчання, як і будь-яка інша форма навчання, має свої переваги і недоліки. До переваг звісно відносимо:

- індивідуальна організація процесу навчання, що допомагає підлаштуватися до потреб і особливостей студентів. Можливість для студента підібрати індивідуальний темп навчання, самостійно і гнучко планувати час і тривалість занять;
- велика ступінь свободи студента в порівнянні з традиційною формою навчання;
- організація постійного зворотного зв'язку між студентом і викладачем, яка може виходити за рамки строго обмеженого часу заняття;
- використання в освітньому процесі новітніх досягнень інформаційних і телекомунікаційних технологій, що може підвищувати інтерес студентів до навчання;
- відкриваються можливості для підвищення популярності і ефективності методів навчання, пов'язаних з розвитком креативності студентів, створюються умови для творчого самовираження студентів;
- відкривається доступ до великих інформаційних ресурсів, що є недоступними під час звичайних занять у традиційному форматі навчання;
- робота з дистанційними технологіями сприяє формуванню компетентності у використанні технологій, підвищує комп'ютерну грамотність, що є дуже важливим в сучасному інформаційному суспільстві.

Щодо недоліків дистанційного навчання, то сюди можна віднести:

- нова форма навчання передбачає тривалий попередній етап підготовки і проектування;
- адаптація навчального матеріалу, розробки навчального курсу, методів взаємодії. В умовах карантину не було часу для проведення цього підготовчого етапу;
- недоліки технічного оснащення. Для успішного здійснення дистанційного навчання необхідна наявність комп'ютерної техніки, швидкого Інтернету;
- низький рівень комп'ютерної грамотності. Незважаючи на популярність і повсюдне поширення інформаційних технологій, відчувається брак знань в даній сфері для ефективної організації дистанційного навчання. Це стосується студентів і навіть викладачів;
- один з головних недоліків дистанційного навчання, який нічим неможливо компенсувати, - відсутність безпосереднього, живого спілкування з викладачем. Заняття втрачає емоційне забарвлення, що веде до зниження інтересу студентів до матеріалу. Особливу проблему представляє організація виховного процесу. Виховний вплив дуже складно здійснити без безпосереднього спілкування з викладачем, і тут не можуть допомогти ніякі найдосконаліші технічні засоби;
- в умовах дистанційного навчання складно організувати практичні заняття;
- необхідність жорсткої самодисципліни, якої часто не вистачає студентам сьогодні;
- зниження мотивації до навчання у зв'язку із неможливістю організувати суворий контроль над виконанням завдань і адекватну систему заохочень за успішністю.

Хоча, зваживши всі за та проти, дистанційна освіта є перспективною формою навчання в сучасному світі. Вимушений повсюдний перехід на дану форму показав, що вона цілком життєздатна і може використовуватися.

Перелік використаних джерел інформації:

1. Geng, S., Law, K. M., & Niu, B. (2019). Investigating self-directed learning and technology readiness in blending learning environment. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(1), 1-22ixi. Недоліки в організації дистанційного навчання призводять до нерозуміння і дезорієнтацію студентів, що також знижує їх мотивацію.
2. Distance learning – global trends and options. URL: <http://www.masterstudies.com/news/Distance-Learning-Global-Trends-and-Options-323>

3. Бурлаков О.С. Відеокурс по роботі в середовищі Moodle (для викладачів). URL: <http://pdatu.net.ua/course/index.php?categoryid=285>

4. Олешко А.А. Удосконалення системи дистанційного навчання у вищій школі в умовах пандемії COVID-19. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації»: тези доповідей*, м. Київ, 10 листопада 2020 р. Київ: КНУТД, 2020. С. 78-79.